

JAZBIK, Samar. Hlasy nezdolných žen. Praha: N media, 2022, 243 s. ISBN 978-80-88433-19-4.

Natálie Panská

Samar Jazbik, narozená v roce 1970 v syrské Džable, působí jako spisovatelka, novinářka a aktivistka v organizacích, jejichž hlavním cílem je ochrana lidských práv. Ve svých publikacích se zabývá tématy jako je feminismus a sociální (ne) rovnosti ve společnosti. Vzhledem ke svému původu také sleduje vývoj syrské represivní politiky, jejímiž hlavními znaky jsou: kontrola nad obyvatelstvem, cenzura, umlčování politických disidentů a potlačování lidských práv. Sama autorka se ve svých 41 letech stala přímou účastnicí lidového povstání proti režimu Bašára al-Asada.

Kniha Hlasy nezdolných žen (v originále 19 imra'á: Súrijját jarwín, Milán, 2018) vyšla na konci roku 2022 v Edici N v překladu Petra Felčara. Autorka pro tuto knihu musela hodně cestovat a absolvovala rozhovory s více než padesáti ženami, jejichž osud zasáhla občanská válka v Sýrii, a které stejně jako ona jsou nuceny žít za hranicemi své vlasti. Do českého překladu se navíc dostalo mnoho poznámek osvětlující syrské realie, které pomáhají širší veřejnosti proniknout do historie i současnosti této země.²

Do konečné verze knihy autorka zařadila rozhovory s devatenácti ženami, které se od roku 2010 angažovaly v revolučním hnutí. S ženami, které v exilu vzpomínaly, jak si ve své vlasti prošly peklem a které neslevily z nároků na občanské svobody ani při teroru popírající základní lidská práva. Svědectví napsaná v první osobě přímo a věrohodně reflektují životy vybraných žen – bojovnic, jejich utrpení i odhodlání pomáhat a vzepřít se tyranii. „*Nežádali jsme mnoho, jen trochu důstojnosti, svobody a spravedlnosti. Místo toho nás vyvraždili a naše město zničili.*“³

Řádky této knihy nejsou určeny pro slabší povahy, jsou zde realisticky vyobrazeny brutální akce proti civilistům a revolucionářům, masakry v ulicích i nehumánní zacházení ve věznicích s odpůrci režimu. Vyprávění jsou i přesto věcná a zodpovídají otázky týkající se začátku a průběhu revoluce a roli dotazovaných v odboji. „*Tyto ženy netvrdí, že vlastní jedinou pravdu. Každá z nich představuje zvláštní svět, do nějž nechává nahlédnout prostřednictvím konkrétních událostí konfliktu. Každá vypovídá o své vlastní zkušenosti pouze tak, jak ji prožila. Všechny unikly smrti.*“⁴ Vyprávění devatenácti žen nenese jen prázdné významy,

² Autorem poznámek je překladatel Petr Felčer.

³ JAZBIK, Samar. Hlasy nezdolných žen, 2022, s. 73.

⁴ JAZBIK, Samar. Hlasy nezdolných žen, 2022, s. 14.

ale jejich smysl umí proniknout hluboko do nitra čtenáře. Narátorky hovoří o tom, s jakými následky se musejí potýkat, a jak je válečné události (dodnes) ovlivňují. Díky výpovědím těchto nezdolných žen můžeme nahlédnout přímo do dění válečných a revolučních událostí napříč Sýrií. „*Válka pokřivila obraz našich mezilidských vztahů a bránila nám vymanit se z ostrého dualismu, podle něžž se buď musíme stát prodlouženou rukou našeho tyrana a džihádistických skupin, nebo se proměnit v pouhé rozsekané kusy masa a zničené bytosti, v přeživší masakru.*“⁵

⁵ JAZBIK, Samar. Hlasy nezdolných žen, 2022, s. 12.